

ترغیب مردم به واکسیناسیون کووید ۱۹: یک نامه به سردبیر Promote COVID-19 vaccination uptake: a letter to editor

سردبیر محترم

بیماری کووید-۱۹ در ۱۱ مارس سال ۲۰۲۰ میلادی به‌عنوان یک همه‌گیری شناخته شد و در سپتامبر سال ۲۰۲۰ میلادی مردم سراسر جهان را به نوعی درگیر کرد.^۱ این بیماری تا ۲۳ فروردین ۱۴۰۱، منجر به ابتلای ۴۹۷،۹۶۰،۴۹۲ نفر و مرگ حدود ۶،۱۸۱،۸۵۰ نفر در سراسر جهان و ابتلای ۷،۱۹۴،۷۶۸ و مرگ ۱۴۰،۶۵۰ نفر در ایران شد.^۲ دولت‌ها در سراسر جهان اقداماتی از قبیل فاصله‌گذاری اجتماعی، قرنطینه و واکسیناسیون برای کاهش سرعت شیوع ویروس، کنترل بیماری و مدیریت تقاضا و عرضه خدمات بهداشتی درمانی انجام دادند.

با وجود اهمیت واکسن کووید-۱۹ در ریشه‌کنی این بیماری، برخی افراد نسبت به این واکسن تردید دارند. این تردید در جامعه باعث کندي ایجاد ایمنی گروهی جامعه نسبت به بیماری و ریشه‌کنی آن می‌شود. سازمان بهداشت جهانی، تردید در واکسن Vaccine hesitancy را به‌عنوان یکی از ۱۰ تهدید سلامت جهانی معرفی کرده است.^۳ تا ۱۳ فروردین ۱۴۰۱ تعداد ۴،۵۳۷،۰۹۸،۳۹۵ نفر در جهان و ۵۶۸،۹۰۰،۰۶۴ نفر در ایران به طور کامل واکسینه شدند.^۴ به عبارتی، ۴۳ درصد مردم جهان و ۳۳ درصد مردم ایران به طور کامل واکسینه نشدند.

موانع فردی، اجتماعی و فیزیکی بر تصمیم، انگیزه و توانایی افراد برای دریافت واکسن کووید-۱۹ اثر می‌گذارند. عدم واکسیناسیون ممکن است منجر به افزایش انتقال بیماری و مرگ شود. عواملی مانند داشتن اطلاعات غلط، عدم اعتماد به ایمنی و اثربخشی واکسن، ترس از عوارض واکسن، دسترسی سخت به واکسن، سابقه واکسیناسیون قبلی و عدم اعتماد به دولت می‌تواند باعث تردید افراد به واکسیناسیون شود.^۵ شناخت درست موانع دریافت واکسن و بکارگیری اقدامات مبتنی بر شواهد در این راستا ضروری است.

دولت باید از استراتژی‌ها و راهکارهای موثر برای کاهش تردید مردم و ترغیب آنها به استفاده از واکسن کووید-۱۹ استفاده کند. این راهکارها می‌توانند در قالب شش حیطه مداخلات تعاملی، مداخلات آموزشی، مداخلات تشویقی، مداخلات تنبیهی، مداخلات رفتاری و مداخلات بهبود کیفیت بکار گرفته شوند. هدف واکسیناسیون ایجاد ایمنی جمعی

است، بنابراین، نیاز به مشارکت جمعی گروه‌های مختلف مردم جامعه است. استفاده از رهبران سیاسی و مذهبی و افراد سرشناس برای دعوت مردم به واکسیناسیون و راه‌اندازی کمپین‌ها و پویش‌های حمایت از واکسیناسیون می‌تواند در ترغیب مردم به واکسیناسیون موثر واقع شود. مشارکت جامعه و بسیج اجتماعی موجب افزایش اعتماد و انسجام اجتماعی می‌شود.

افزایش آگاهی و اطلاعات مردم نسبت به واکسن، عامل موثری در ترغیب آنها به واکسیناسیون است.^۶ یادآوری اثرات مثبت واکسیناسیون‌های گذشته مثل آبله و فلج اطفال، آرایه آمار مثبت واکسیناسیون در مبارزه با بیماری، توضیح عوارض واکسن و موقتی بودن آنها، آرایه اطلاعات مربوط به تداخل دارویی برای بیماران خاص مثل سرطان و نحوه دریافت ایمن واکسن برای این افراد، نقش مهمی در کاهش تردید آنها به واکسن دارد. از افراد مورد اطمینان مردم مثل پزشکان و بزرگان قوم می‌توان برای انتقال بهتر این اطلاعات استفاده کرد. متخصصین و پزشکان گزینه‌های مناسبی هستند که مردم برای دریافت اطلاعات و مشورت بیشتر به آنها مراجعه می‌کنند. همچنین، شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های عمومی باید پایش و مدیریت شوند تا از انتشار اخبار نادرست و در نتیجه، عدم اعتماد مردم به واکسن جلوگیری شود.

سیاست‌های تشویقی و تنبیهی نقش موثری در ترغیب مردم به استفاده از واکسن و مقابله با تردید در واکسن دارد. آرایه بسته‌های معیشتی و طرح‌های تشویقی مثل بیمه عوارض واکسن یا مشوق مالی محدود برای واکسیناسیون کامل، در کنار جریمه‌ها و محرومیت‌ها به خاطر واکسن نزدن، نمونه‌هایی از این اقدامات هستند. با این حال، هنگام ارائه مشوق‌های مالی باید محتاط بود تا انگیزه درونی افراد برای واکسینه شدن تضعیف نشود. از طرف دیگر، مشوق‌های مالی زیاد می‌تواند به عنوان تأییدی بر خطرناک یا نامطلوب بودن واکسیناسیون تلقی شود.

تقویت مثبت و راهکارهای غیر مستقیم و غیر اجباری (تئوری تلنگر) بیشتر از تقویت منفی و استفاده از اجبار بر تغییر رفتار افراد اثر دارد.^۷ به‌طور مثال، با استفاده از مداخلات رفتاری مبتنی بر تئوری تلنگر، ابتدا به فرد پیامکی ارسال می‌شود که واکسنی برای ایشان در یک مرکز بهداشت

دریافت واکسن می‌شود. طرح واکسیناسیون درب منزل برای افراد معلول یا در ادارات بزرگ برای کارکنان با مشغله کاری بالا، باعث راحتی دریافت خدمات برای مردم می‌شود و آنها از واکسن استفاده خواهند کرد. ترکیبی از مداخلات رفتاری، بهبود کیفیت و آموزش اثر سینرژیک داشته و موجب دستیابی به نتیجه بهتر برای ترغیب مردم به واکسیناسیون کوید-۱۹ خواهد شد. برای اجرای موثر این بسته‌های پیشنهادی، نیاز به مدلی برای اطمینان از وجود زیرساخت‌ها، اجرای برنامه‌ها و نظارت بر صحت اجرا است. مدل پیشنهادی با درگیر ساختن اجزای نظام سلامت و تعیین وظایف و با هدف کاهش تردید در واکسیناسیون، می‌تواند اثر مثبتی در ترغیب مردم ایران به واکسیناسیون و کاهش تردید در واکسیناسیون داشته باشد.

امیر حسین مصدق راد*

گروه پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارتش، تهران، ایران.

* نویسنده مسئول: تهران دانشگاه علوم پزشکی ارتش، دانشکده پزشکی.

تلفن: ۰۲۱-۴۳۸۲۲۲۹۲

Amir Hosein Mosaddeghrad M.D. Student*
Department of Medicine, School of Medicine, Artesh University of
Medical Sciences, Tehran, Iran.

* Corresponding author: Department of Medicine, School of Medicine, Artesh
University of Medical Sciences, Iran. Tel: +98-21-43822292
E-mail: mosaddeghrad@gmail.com

تخصیص یافته است. در نتیجه، فرد احساس مالکیت می‌کند که واکسن مال اوست و برای دریافت واکسن مراجعه می‌کند. اگر به‌دلایلی فرد فراموش کند که برای دریافت واکسن مراجعه کند، یک هفته بعد پیامک یادآور دوم برای او باید ارسال شود. ارسال فیلم‌های آموزشی در زمینه مزایای واکسن و عواقب عدم واکسیناسیون همراه یادآور هم بسیار مفید است. راه‌اندازی مراکز واکسیناسیون در محوطه مدارس، دانشگاه‌ها، مراکز تفریحی، ورزشی و خرید، واکسیناسیون را برای مردم قابل مشاهده می‌کند و در ترغیب آنها به واکسیناسیون موثر است. مطالعات قبلی نیز استفاده از توری تلنگر را در افزایش پذیرش واکسیناسیون کوید-۱۹ موثر اعلام کردند.^۸

بهبود کیفیت واکسن‌ها و بهبود کیفیت خدمات ارایه شده، موجب اطمینان خاطر مردم نسبت به ایمنی واکسن و فرآیند واکسیناسیون می‌شود. استفاده از واکسن‌های معتبر و ایمن، ایجاد مرکزی برای نظارت بر کیفیت، ایمنی و عوارض واکسن‌ها و اطلاع‌رسانی نتایج به عموم و دریافت تأییدیه‌های بین‌المللی باعث افزایش اعتماد مردم و کاهش تردید در واکسن‌زدن می‌شود. استفاده از ظرفیت مراکز مراقبت‌های بهداشتی اولیه و پزشکان خانواده برای تعامل بیشتر با مردم، پاسخ به سوالات آنها و ارائه خدمات بهتر باعث جلب اعتماد مردم و کاهش تردید آنها در

References

1. Cucinotta D, Vanelli M. WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Bio Medica: Atenei Parmensis* 2020;91(1):157.
2. WHO Coronavirus Dashboard [Access date 12/09/2021] Available from <https://covid19.who.int/>
3. WHO Coronavirus Dashboard [Access date 12/09/2021] Available from <https://covid19.who.int/region/emro/country/ir>
4. WHO [Access date 12/09/2021] <https://www.who.int/news-room/spotlight/ten-threats-to-global-health-in-2019>
5. Brisson M, Edmunds WJ. Economic evaluation of vaccination programs: the impact of herd-immunity. *Med Decis Making* 2003;23(1):76-82.
6. Thaler RH, Sunstein CR. Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness 2008;6:14-38.
7. Dai H, Saccardo S, Han MA, Roh L, Raja N, Vangala S, et al. Behavioural nudges increase COVID-19 vaccinations. *Nature* 2021;597(7876):404-9.
8. Dong C, Liang Q, Ji T, Gu J, Feng J, Shuai M, et al. Determinants of Vaccine Acceptance against COVID-19 in China: Perspectives on Knowledge and DrVac-COVID19S Scale. *Int J Environ Res Public Health* 2021;18(21):11192.